

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2002
Γ' ΤΑΞΗΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΛΑΤΙΝΙΚΑ – ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

A. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Όλα είναι άθλια στους εμφύλιους πολέμους, αλλά τίποτα πιο άθλιο από την ίδια τη νίκη· αυτή καθιστά τους νικητές αγριότερους και πιο αχαλίνωτους απ' ό,τι συνήθως, ώστε ακόμη κι αν δεν είναι τέτοιοι από τη φύση τους, να εξαναγκάζονται να είναι από ανάγκη. Γιατί οι εκβάσεις των εμφυλίων πολέμων είναι πάντοτε τέτοιες, ώστε να μη γίνονται μόνο αυτά, τα οποία θέλει ο νικητής, αλλά ακόμη, ώστε ο νικητής να κάνει το χατίρι αυτών με τη βοήθεια των οποίων κερδίστηκε η νίκη.

.....

Όλα τα βιβλία είναι γεμάτα, γεμάτοι οι λόγοι των σοφών, γεμάτη η αρχαιότητα από παραδείγματα· όλα αυτά θα βρίσκονταν στο σκοτάδι εάν δεν τα συνόδευε το φως της λογοτεχνίας. Πόσο πολλές εικόνες γενναιότατων ανδρών – όχι μόνο για να τις κοιτάζουμε, αλλά ακόμη και για να τις μιμούμαστε – κληροδότησαν σε μας οι συγγραφείς και οι Έλληνες και οι Λατίνοι!

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1α.

exitus	→	exitu, exituum
auxilio	→	auxilium, auxiliorum
libri	→	liber, libro
lumen	→	luminis, lumina
imagines	→	imago, imaginibus

Σημείωση: Το ουσιαστικό *auxilium* –ii/i στον ενικό αριθμό σημαίνει βοήθεια ενώ στον πληθυντικό αριθμό επικουρικό στράτευμα.

1β.

nihil	→	nullius rei
ipsa	→	ipsum
tales	→	talis
quorum	→	quem
nobis	→	sibi

1γ.

Επίθετα:

misera, miseriora, miserrima
feroces, **ferociore**s, ferocissimos

Επιρρήματα

misera → misere, miserius, miserrime
ferociores → ferociter, ferocius, ferocissime

2α.

fiant → β' ενικό: fi
β' πληθυντικό: fite

Γερουνδιακό: faciendus, a, um

2β.

obsequatur → obsequatur
obsequeretur
obsecuturus sit
obsecutus sit
obsecutus esset

2γ.

reddit: redditis, reddidistis
cogantur: cogi, coactum iri
velit: vult, volet
iacerent: iaceam, iacuerim
reliquerunt: relinquebas, reliqueras

3α.

quae **iacuissent** in tenebris omnia, nisi litterarum lumen **accessisset**

3β.

ut necessitate cogantur: Είναι δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση, εισάγεται με το συμπερασματικό σύνδεσμο ut, εκφέρεται με Υποτακτική, γιατί το αποτέλεσμα θεωρείται πάντα μια

υποκειμενική κατάσταση, χρόνου Ενεστώτα (cogantur), επειδή εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (reddit) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν. Υπάρχει ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων καθώς το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός κύριας και δευτερεύουσας) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

3v.

nihil.... victoriā (Απλή αφαιρετική)

4α.

civilibus: επιθετικός προσδιορισμός στο bellis

ferociore: κατηγορούμενο του αντικειμένου victores

exitus: υποκείμενο στο ρήμα sunt

auxilio: αφαιρετική οργανική του μέσου ή του οργάνου

ad imitandum: εμπρόθετη αιτιατική γερουνδίου που δηλώνει σκοπό

nobis: έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα reliquerunt

4β.

Cicero dixit bellorum enim civilium exitus tales esse semper, ut non solum ea fierent, quae vellet victor.